

Секція 5	СТАТИСТИЧНЕ ТА ЕКСПЕРТНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ
Panel 5	STATISTICAL AND EXPERT-ANALYTICAL MAINTENANCE OF ECONOMIC POTENTIAL MANAGEMENT
Секция 5	СТАТИСТИЧЕСКОЕ И ЭКСПЕРТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИМ ПОТЕНЦИАЛОМ

УДК 330.322:342.1

В.Г. Маргасова, д-р екон. наук, професор, заслужений економіст України, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

e-mail: viktoriya.margasova@gmail.com

О.С. Сакун, канд. екон. наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

e-mail: sakunalexandra@gmail.com

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РЕСУРС ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ

Ключові слова: інвестиційний ресурс, економіка знань, інвестиції, інноваційна політика, інноваційний розвиток економіки.

Головною відмінною рисою сучасних структурних трансформацій економіки є перехід до постіндустріального суспільства. Для цього періоду характерне освоєння й поширення шостого технологічного укладу, який у другій половині ХХ ст. радикально змінив не лише характер виробництва, але й структуру суспільства.

Важливою особливістю цього процесу є те, що він відбувається в умовах глобалізації, формування єдиного (але диференційованого) глобального науково-технологічного, соціально-економічного й екологічного простору при поступовому зміщенні центру уваги в прийнятті радикальних технологічних і економічних рішень із національного на глобальний, наддержавний рівень.

Світовий досвід свідчить, що у сучасних умовах стійкий довгостроковий розвиток економіки залежить здебільшого не від ресурсних можливостей, які, зрештою, є обмеженими, а від інноваційної активності суспільства та окремих його елементів. Завдяки інноваціям наука стала безпосередньою продуктивною силою, а знання у вигляді нематеріальних активів – основним капіталом економічного розвитку.

Наукові дослідження, розробки та інновації стають ключовими елементами принципово нової соціально-економічної системи – економіки, заснованої на знаннях (англ. knowledge-based economy). На зміну індустріальній приходить економіка знань. У цій економіці вирішальним ресурсом стає не фізичний, а інтелектуальний та людський капітал. Саме тому передові країни світу в своєму розвитку орієнтуються на нову якість основних ресурсів та їх спроможність до інновацій.

Реалізація такої інноваційної політики потребує вдосконалення технологічної, галузевої та структурної організації національної економіки, активізації всієї сукупності організаційно-економічних, фінансових та інфраструктурних чинників інноваційної діяльності.

За умови обмеженості державних фінансових ресурсів особливої актуальності набуває проблема пошуку додаткових джерел фінансування з метою активізації інноваційного

розвитку економіки. Одним із найпоширеніших інструментів фінансування інноваційної діяльності є інвестування.

Сутність категорії «інвестиційні ресурси» досі не має єдиного загальноприйнятого визначення. Однак, спробуємо співставити погляди представників різних економічних напрямів на визначення сутності інвестиційних ресурсів (табл.).

Аналіз у різних авторів визначень «інвестиційний ресурс» показав певні розбіжності. Нами виділено наступні спільні та відмінні ознаки.

Спільними рисами даних трактувань поняття є визначення їх ресурсами як такими, а мета їх використання та цільова спрямованість і визначає вид – інвестиційні. Спільним також є положення, що будь-яка реалізація інвестиційного проекту повинна бути обґрунтована з точки зору ефективності.

Таблиця

Наукові підходи до розуміння сутності інвестиційного ресурсу

Автор	Сутність поняття
Ангелко І.В.	«... інвестиційні ресурси – це майнові та інтелектуальні цінності, які вкладаються суб'єктом господарювання в об'єкти підприємницької та інші види діяльності з метою отримання прибутку (доходу) або досягнення соціального ефекту»
Бланк І.А.	«інвестиційні ресурси підприємства – це всі форми капіталу, що залучаються підприємством для здійснення вкладень в об'єкти реального та фінансового інвестування»
Бондар М.І.	«... До інвестиційних ресурсів слід відносити економічні ресурси, що перебувають у будь-якій формі (матеріальній, нематеріальній, фінансовій) на правах користування інвестора, можуть бути індивідуалізовані і оцінені і вкладені за потреби в той чи інший інвестиційний об'єкт для досягнення мети інвестування»
Воробйов Ю.Н., Воробйова О.Н.	«інвестиційні ресурси підприємства формують всю сукупність економічних ресурсів, які використовує підприємство у своїй діяльності для досягнення основної мети інвестування»
Дука А.П.	«... під інвестиційними ресурсами розуміють усі види грошових та інших активів підприємства, які можуть бути використані для здійснення інвестиційної діяльності»
Клокар О.О.	«... сукупність фінансових, матеріальних і нематеріальних ресурсів, які використовуються інвестором для вкладення в інвестиційні об'єкти з метою одержання прибутку»
Кобушко І.М.	«... фінансові (вкладення, кредити, бюджетні та позабюджетні кошти) та/або матеріальні і матеріально-речові (капітальне майно, ноу-хау, патенти, права, ліцензії, нерухомість та ін.) ресурси»
Майорова Т. В.	«Під інвестиційними ресурсами, ми вважаємо фінансові, матеріальні та нематеріальні ресурси, що залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування»
Старік Д.Е.	«...інвестиційні ресурси підприємства – кошти у вигляді матеріальних та інтелектуальних цінностей, що вкладені у виробничу, підприємницьку та іншу діяльність»
Трояновська О.Б.	« ... ресурси у формі фінансових, матеріальних, нематеріальних та трудових, які залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування»
Череп А.В.	«... грошові засоби, виражені в грошовому еквіваленті інші інвестиції, в тому числі основні і нематеріальні активи, кредити, займи, права землекористування і т.п.»

Джерело: розроблено авторами за даними [1, с. 894; 2, с. 467; 3, с. 223; 4, с. 274; 5; 6, с. 95; 7]

Враховуючі спільні та відмінні риси даних визначень, можна дати наступне тлумачення: інвестиційні ресурси – це сукупність матеріальних та нематеріальних ресурсів, що застосовуються або можуть бути застосовані для досягнення цілей інвестиційної діяльності.

Україна знаходиться перед об'єктивною необхідністю активізації створення конкурентоздатних господарських систем, модернізації і реконструкції діючих господарських структур, забезпечення диверсифікації капіталу підприємств у напрямі соціально орієнтованих структурних перетворень.

Ідеальною моделлю ефективного розвитку національної економіки є безперервне зростання виробництва благ та послуг, яке дозволяло б у максимально можливих межах задовольняти усезростаючі потреби членів суспільства. А це у свою чергу передбачає необхідність забезпечення стійких темпів економічного зростання за умов повного використання обмежених виробничих ресурсів суспільства, насамперед трудових, стабільності цін та стійкого становища національної економіки на світовому ринку.

Отже, інноваційний розвиток національної економіки можна визначити як процес переходу від одного етапу національної економіки до іншого, коли в новому періоді не тільки збільшується виробництво тих самих товарів і послуг, що вже вироблялися раніше, а має місце й виробництво нових товарів і послуг з використанням нових технологій, порівняно з минулим періодом, тобто виникнення інновацій та інноваційних структур.

Спираючись на це визначення, логічним вважати твердження про відповідну роль інвестиційного ресурсу інноваційного розвитку економіки. Під інвестиційним ресурсом інноваційного розвитку економіки розуміємо систему специфічних елементів, яка здатна забезпечувати самоорганізацію регульованої системи управління.

Вплив на інноваційний розвиток економіки відбувається за рахунок ефекту синергії і, як наслідок, системно-синергетичної взаємодії. Синергетика – це, по суті, нова концепція, заснована на властивості самоорганізації нелінійних динамічних систем різної природи. Синергетичні системи будь-якої природи володіють наступними двома фундаментальними властивостями: 1) обов'язково обмінюються із зовнішнім середовищем інформацією, енергією та речовиною і 2) між елементами (компонентами) системи обов'язково узгоджене взаємодія, тобто є когерентність (узгодженість) поведінки між елементами системи [8].

Саме такою узгодженою взаємодією взаємообумовлюється ефект синергії, що визначає роль і місце інвестиційного ресурсу в управлінні інноваційним розвитком економіки в контексті інноватики (рис.).

Рис. Місце інвестиційного ресурсу в інноватиці

Інвестиційний потенціал є максимально можливою здатністю залучати у виробництво і ефективно використовувати інвестиційні ресурси для здійснення реальних і фінансових інвестицій, які матеріалізуються у новостворюваних факторах суспільного виробництва та суспільній інфраструктурі. Формування інвестиційного потенціалу потребує перегляду підходів до управління та прийняття управлінських рішень. Основою прийняття рішень повинні стати всебічний аналіз конкретної економічної ситуації та орієнтація на перспективу, тобто прогнозування та розробка певної інвестиційної стратегії, як складової інвестиційної політики.

Інвестиційний капітал має декілька дефініцій: по-перше, інвестиційний капітал – це створений грошовий капітал, який є в розпорядженні суб'єктів ринку, і який у процесі інвестування набуває форми позичкового капіталу; друге визначення інвестиційного капіталу розкриває його як грошовий вираз вартості цінних паперів, які дають право власності на реальний капітал; третє визначення трактує інвестиційний капітал як кошти, вкладені на тривалий строк у виробництво товарів, робіт або послуг для одержання прибутку.

Капітал має три важливі властивості: він мобільний, вразливий і плинний, а тому винятково розбірливий і селективний. Він направляється туди, де уряди стабільні, інвестиційний клімат сприятливий і є певні можливості одержати прибуток. Через мобільність і вразливість капітал мігрує між регіонами і країнами залежно від змін у податковій, валютній, торговій політиці та інших елементів середовища його перебування. Капітал плинний у світовому масштабі й не може бути примножений за рішенням того чи іншого уряду. Він скрізь має високий попит. Достатня пропозиція капіталу – запорука ефективного інноваційного розвитку національної економіки і важливе завдання для країни.

Система управління інноваційним розвитком економіки передбачає наступні складові:

- методи та інструменти стратегічного аналізу в частині визначених тенденцій інноваційного розвитку під впливом інвестиційного ресурсу;

- інвестиційний механізм реалізації інноваційної політики на шляху модернізації економіки;

- підходи до оцінки синергетичного ефекту впливу інвестиційного ресурсу на інноваційний розвиток економіки;

- взаємодія інвестиційного ресурсу та інститутів управління інвестиційного розвитку.

Висновки. Аналіз зазначених трактувань дає можливість зробити висновок про те, що зміст поняття «інвестиційний ресурс інноваційного розвитку економіки» можна розкрити як сукупність елементів, що здатна забезпечити самоорганізацію системи управління інноваційним розвитком економіки, що за допомогою синергетичного ефекту забезпечує злагоджену роботу системи управління та модернізації економіки.

Список використаних джерел

1. Ангелко І. В. Основні джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства в умовах його розвитку / І. В. Ангелко // Молодий вчений. – 2015. – № 2 (17). – С. 893-897.
2. Бланк І. А. Інвестиційний менеджмент: начальний курс. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Ельга, Ника-Центр, 2006. – 552 с.
3. Клокар О. О. Формування інвестиційних ресурсів агропромислового виробництва / О. О. Клокар // Економіка АПК. – 2012. – № 10. – С. 90-95.
4. Кобушко І. М. Стратегія розвитку інвестиційного ринку: теоретичні засади та вітчизняні реалії : монографія / І. М. Кобушко. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 517 с.
5. Майорова Т. В. Формування інвестиційних ресурсів в Україні / Т. В. Майорова // Фінанси, облік і аудит. – 2010. – №15. – С.122-132.
- Старик Д. Э. Как рассчитать эффективность инвестиций. – М. : Финансстатинформ, 1997. – 92 с.
6. Трояновська О. Б. Конспект лекцій з курсу «Інвестування». / Авт.: О. Б. Трояновська Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х. : ХНАМГ, 2009. – 118 с.
7. Череп А. В. Инвестознaвство : підручник. – К. : Кондор, 2006. – 398 с.
8. Лукинов І. І. Економічні трансформації (наприкінці ХХ сторіччя). – К. : АТ «Книга», 1997.